

INSTRUKCYA

DLA OFFICIALISTÓW

POCZTOWYCH

TAK

W KORONIE

IAKO Y

W WIELKIM XIĘSTWIE

LITEWSKIM.

W WARSZAWIE 83

u PIOTRA DUFOUR Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey.

M. DCC. LXXVII

WYDZIAŁ

WYDZIAŁ

WYDZIAŁ

WYDZIAŁ

WYDZIAŁ

WYDZIAŁ

XVIII. 3. 443

INSTRUKCYA

DLA OFFICIALISTÓW

POCZTOWYCH

*Tak w KORONIE iako y w Wielkim Xięstwie
LITEWSKIM.*

OPISANE w Rocie Przyięgi Pocztmistrzów, Posthalterów y Innych Poczty Officialistów Obowiązki Wierności, Posłuszeństwa y dobrego porządku, do następujących ściągają się Punktów.

Naypierwszą każdego Officialisty Poczowego bydź ma powinnością w żywey y nieustannej mieć Pamięci wykonaną osobiście Przyięgę, a z tą zachowanie nieprzelamanej Wierności Królowi Panu swemu. Tę zaś Wierność nietylko iak dobry y poczciwy Monarchy Poddany, ale oraz iako człowiek, który się dobrowolną Przyięgą do usług Królewskich obowiązał, dochować nieskazitelnie powinien.

Niemniej obowiązuie każdego Officialistę Poczowego taż Przyięga, oraz honor y Sumienie do powinnego uszanowania y iak naydokładniejszego posłuszeństwa nietylko *Directorio Generali* Poczty J. K. Mci ale y wszystkim od Tegoż Urzędu wyznaczonym Przełożonym.

Każdy Rozkaz na Piśmie, ikoro tylko nadeydzie na Mieysce gdzie Urząd iakikolwiek Poczowy znajduie się, natychmiast bydź ma czytany, treść Dyspozycyi w nim zawierającej się należyte rozważona, y Rozkaz tenże podług Przepisu y Informacyi iak naydokładniey wykonany bydź powinien. Pocztmistrz lub Posthalter odbierając podobne Rozkazy do niego regulujące się, nie po-

A

winien one roznosić, ani z rąk swoich wydawać, lecz oneż consequenter jedne po drugich zszywać, y w stoliku swoim, gdzie pisuie, pod zamknięciem chować ma, a taki stolik z jedną przynajmniey, a gdy bydź może y więcey Szufladami zamkniętymi każdy Pocztmistrz y Posthalter pod winą Złotych 30 mieć powinien.

Wszystkie Dyspozycye słowem *Publicandum* naznaczone, dla wiadomości Podróżnych y Korrespondentów, w Izbie Pocztowej lub w sieni na miejscu do widzenia wydatnym, przybiiane bydź mają.

Reskrypta Cyrkularne, Lausceduły, y wszystkie inne od jednego do drugiego Postamtu lub Stacyi idące Dyspozycye, nie powinny nigdy do następującej Poczty bydź przytrzymywane, lecz nicodwólcownie przeczytawszy oneż, Contenta ich z wyrażeniem Daty Dnia, którego nadeszły, w przygotowany do tego *Protokół* wykonnotowawszy, daley oneż podług ich Adressów odsyłać należy.

Na wszystkie *Directorii Generalis* Poczt Rozkazy niemniey na wszystkie od Pocztamtów zachodzące Odezwy y Rekwizycye, bez zwłoki odpisywać, będzie każdego Pocztmistrza lub Posthaltera powinnością. Takowe zaś listy y wszelkie Raporta, *ad Directorium Generale* Poczt, żadney Aryngi ani Tytułów mieć nie powinny, y dożyć aby treść Interessu y rzeczy, o której jest Mowa, wyraźnie, niepotrzebney wystrzegając się Circumlokucyi y długości, ułożona y od Ręki czytelney napisana była, z takowym na górze Napisem. — Raport od Postamtu N. *ad Directorium Generale* Poczt J. K. Mci z Datą Miejsca, Dnia, Miesiąca y Roku; Czyli też *Respons* na odbrany *Reskrypt*, lub *Dyspozycyą* *Directorii Generalis* Poczt J. K. Mci pod Datą N. N. z wyrażeniem Daty *ut supra*; przy końcu zaś bez żadnego dodatku, Imie y Nazwisko piszącego wyrazić należy.

Wszystkie Raporta y Odezwy pod następującym *Adressem* odsyłane bydź mają. — Do Urzędu *Directorii Generalis* Poczt I. K. Mci Koronnych y Litewskich, w Warszawie. —

Zaden Pocztamt bez wiadomości y dolożenia się *Directorio Generali* Poczt z Zagranicznymi Postamtami w Korrespondencye wchodzić niepowinien, wyjąwszy Pograniczne Postamty, ktore z potrzeby y okoliczności z Sąsiadami swemi Zagranicznymi, korrespondować muszą.

Zakazuje się serię wszystkim Pocztmistrzom y Posthalterom, aby bez wiadomości *Directorii Generalis* Poczt, nie wdawali się w Procesa, lub Postępki Prawne w okolicznościach do Interessów Pocztowych ściągających się.

Co

Co się tycze Porządku y istotney Służby *Poczt J. K. Mei* usilnym każdego *Officyalisty*, *Pocztmistrza* lub *Posthaltera* bydź powinno staraniem, aby przy *expedyowaniu* tak *Ordynaryjnych* iako y *Extra Poczt*, *Kuryerów* y *Sztaffet* podług następujących sprawował się *Przepisów*.

EXPEDYCYA ORDYNARYJNYCH POCZT,

§. I. **P**RZY zbliżającej się godzinie, o której *Poczta Ordynaryjna* zwykła przychodzić, *Postyilion* y koń dla dalszego *Transportu* oney w zupełney bydź powinien gotowości; y wszystkie *Listy*, które z tego *Mieysca* odesłane bydź mają, przed przybyciem ieszcze *Poczty*, do *Ksiąg* y *Kart* *Pocztowych* wpisane, *Pakiety* należycie *zapieczętowane*, y *Adresy* dokąd się odsyłają, wyraźnie na nich wpisane bydź mają; iako to naprzykład; *Poczta z Lublina do Warszawy*.

Skoro tylko przychodząca *Zwyczajna Poczta* ryszeć się daie, natychmiast *Postyilion*, który onę daley odwozić ma, konia już okulbaczonego przed drzwi domu *Pocztowego* przyprowadzić powinien.

§. II. Przybywający *Postyilion* odda *Walizę* do własnych *Rąk* *Pocztmistrza* lub *Posthaltera* *Mieysca* tego, którego pierwszym staraniem bydź ma obeyrzeć, czyli rzeczona *Waliza* należycie jest *zapieczętowana*, cała y nie naruszona. W przypadku gdyby *Waliza* ta zamoczona, lub nadwerężona była, zapytać się zaraz *Postyliona* o przyczynę tego *Pocztmistrz* lub *Posthalter* powinien, y takową iaką z *relacyi* *Postyliona* poweźmie, zapisze w *Cedule Godzin* (vulgò *Stunden - Zettel*) a nie przytrzymując bynajmniey odeyscia *Poczty*, po wyprawieniu oney, dokładniejszą tegoż *trafunku* z pozostałego *Postyliona*, *indagacją* uczynić powinien. *Przychodzącą Cedulę Godzin* (ktora zawsze w *kłapie* czyli *raczey* w *kieszeni* *Walizy* wkładana bydź ma) *przejrzy* *Pocztmistrz* czyli *Posthalter*, w przytomności tego, który ją przywiozł *Postyliona*, a ten, jeżeli więcey iak *godzinę* na *iedną* *miłę* z *stacyi* *swoiey* *jechał*, tedy przyczynę *opóźnienia* tego zapisze *Pocztmistrz* czyli *Posthalter* w wspomnioną *Cedulę*, oraz *uwiadomi* *o tym* *Pocztmistrza* lub *Posthaltera*, który *Postyliona* *wyprawiał*; w ten sposób:

Postyilion N. zbłądzniejszy z Traktu, lub nie mogąc dla wielkich śniegów pośpieszyć, trzema kwadransami spóźnił się.

§. III. W *Cedulę Godzin* każdy *Pocztmistrz* lub *Posthalter* *własną* *ręką* *zapisywać* powinien *Godzinę* tak *przybycia* iako y *odeyscia* *Poczty*, a to ile można ści podług *regularnego* *Zegaru*.

§. IV. Na tych *Stacyach*, gdzie się *Waliza* nie *otwiera*, *wystarczy* *kwadrans* *ieden* do *przepisania* *Ceduley Godzin*, y *włożenia* *iey* do *kłapy* *Walizy*,

wraz z gotowemi Pakietami y Listami z tegoż Mieysca. Większe Postamty, których iest staraniem y obowiązkiem otwierać Walizy, y różne zchodzące się expedyować Poczty, mają osobliwe swoje Przepisy, podług których, co do czasu wtey mierze im pozwolonego, miarkować się mają. Ten zaś Pocztmistrz lub Posthalter, na którego by się miała pokazać rozmyslna, w nierzetelnym zapisaniu godzin wina, lub dobrowolne opóźnienie, karze Pieniężney nieochybney podpadnie.

§. V. Przy odchodzeniu *Poczty* będzie powinnością każdego Pocztmistrza lub Posthaltera pokazać Postylionowi, którego wyprawia, Pieczęć y obwarowany stan Walizy, opowiedzieć onemuż, iaki czas, to iest, którą godzinę odeyscia Poczty w namienioną *Cedulę Godzin* zapisał, tudzież wyznaczyć mu czas w którym drogę swoją odbyć y na Stacyi do której dąży, stanąć powinien. Na to zaś naybardziej każdy Pocztmistrz lub Posthalter pilne mieć powinien oko, aby Postylion którego wyprawia, był trzeźwy, w Liberyą ubrany, Trąbką opatrzony, y aby Waliza mocno y należycie do siodła przywiązana była.

§. VI. Nigdy nikomu wolno bydź nie ma, przytrzymywać Poczte pod tym pretextem, że na doszłe Listy nieodwłocznie mu odpisać trzeba; y tak na tych Stacyach, na których *Poczta Ordynaryjna* nie dłużej, iak pozwolony ieden kwadrans na mieyscu zatrzymuje się, nie prędzej iak po odeysciu y expedyowaniu oney nadeszłe świeżo Listy wydawane bydź mają. A przed wydaniem ieszcze onych z przyłączoną do nich *Kartą Pocztową*, ściśle y dokładnie skonfrontować, *Taxę* każdego Listu podług *Taryffy Porto Listowego* y podług wyrażonego tegoż *Porto* na rzeczoney karcie, na każdym Liście wyraźnie zapisać należy. Jeżeli kto zapísane takowe *Porto* przy odbieraniu Listu swego zapłacić wzdrygałby się, wolno bydź ma Pocztmistrzowi lub Posthalterowi list ten u siebie przytrzymać. Wzajemnie zaś każdemu Korrespondentowi będzie wolno *Directorium Generale Pocht* zapytać się, względem rzetelnego, lub nierzetelnego zapisania tegoż *Porto*.

§. VII. Nikomu nemine excepto, nigdy pod iakimkolwiek bądź pretextem przychodzącą lub odchodzącą przezierać y rewidować Poczte, podobnież żadnym sposobem adresowane na inną Stacyą Pakiety otwierać, Listy z nich wyimować, wolno bydź nie ma, a to pod surową Pocztmistrzów lub Posthalterów odpowiedzialnością.

§. VIII. Tak przychodzące iako y odchodzące Listy nie na oknach ani za obrazami (iak dotąd zwykło bywać) ale pod zamknięciem chowane bydź mają.

§. IX. Każdy Pakiet lub List nikomu innemu tylko Osobie tey do której na Liście Adres służy, oddawane bydź mają. A jeżeliby komu dany był do odebrania Komis, tedy ten, albo znajomość na Poczcie, albo też za świadczenie takowego zlecenia mieć powinien.

§. X. Pakiety y Listy, w których *Pieniądze* lub też *Dokumenta* iakowe znajdują się, nie powinny inaczej, iak za Rewersem, bydź oddawane; te zaś Listy, kiedy się trafi, że do Osoby w cale nieznaioamey są adresowane, na ten czas, nie tylko odbierający Pakiet czyli *List* takowy, lecz procz niego druga pewna, y znana na mieyscu znajdującey się *Poczty* Osoba, nie zawo dne odebranie z Poczty Pakietu czyli Listu zaświadczyć powinna.

§. XI. Przy odbieraniu każdej *Expedycyi* powinien zawsze *Pocztmistrz* lub *Posthalter*, to naybardziej uważać, aby takowa *Expedycja* przyzwoicie zapieczętowana była, y *Adres*, to iest: *Nazwisko do Kogo*, y *Mieysce Dokąd*, wyraźnie y czytelnie były zapisane; a w przypadku, że *Pocztmistrzowi* lub *Posthalterowi* to *Mieysce* do którego *Pakiet* czyli *List* ma bydź przesłany, nie wiadome byłoby, tedy powinien *Oddawca* onego opowiedzieć *Trakt*, którym ma bydź przesłany, y wyrazić ostatnią *Stacyą Poczty*, na której rzeczony *List* odebrany, lub na bliskie mieysce z niego odesłany bydź ma.

§. XII. Żaden *Pocztmistrz* lub *Posthalter* przyimować lub oddawać czyiejkolwiek bądź *Listy*, bez opłaconey od nich należytości w gotowych *Pieniądzach*, ważyć się niema. Y niech każdy który *Listow* swoich podług *Taxy* y *Wagi* opłaciłby nie chciał, sam siebie obwinia, iezeli mutakowe oddane, lub ekspedyowane nie będą.

§. XIII. Pro casu, że *Pieczęć* na jakim *Pakiecie* lub *Liście* przychodzącym, lub przechodzącym, trafunkiem jakim nadłamana byłaby, na ow czas *Pocztmistrz* lub *Posthalter*, któryby to postrzegł, *Pieczęć* *Stacyi* swoiey obok nadłamaney, nie zaś na samey nadwierzęzoney *Pieczęci* przyłożyć powinien.

§. XIV. Jeżeli kto *Pieniądze*, *Kleynoty*, lub iakowe inne *Preziofa* *Poczta* odsyłałby żądał, powinien *Pocztmistrz* lub *Posthalter* poprzednie Jemu opowiedzieć, że *Urząd Pocztowy* nie będąc ieszcze dostatecznymi *Warunkami* opatrzony, w żadney odpowiedzi zostawać nie może, iezeliby przez iakikolwiek przypadek, szkoda stać się miała. Atoli będzie powinnością *Pocztmistrza* lub *Posthaltera* każdego, oddane *Pieniądze* czyli *Preziofa*, z iak naywiększą bacnością schować, iak tylko można naybezpieczniej, między *Listy* oneż umieścić, a należycie wszystko obwiązawszy, do *Walizy* włożyć. *Rewers* który na takowe przesłane *Rzeczy* żądany bydź ma, w następujący sposób, ułożony bydź powinien.

Pakiet czyli *List*, w którym podług zeznania znajdował się ma *Złotem Czerw. Złt.* pod *Adresem* do *Jmci Pana N. N.* w *Mieście N. N.* oddany tu iest na *Pocztę* przez *J. P. N. N.* y takowy *Pakiet* czyli *List* na *Risico* *Oddawcy* odsyła się. *Datt. Et. Et.*

§. XV. Przy ekspedyowaniu *Dokumentów*, taż sama ostrożność zachowana bydź powinna; przestrzedź zaś szczegulniey należy *Oddawców* takowych z *Dokumentami* *Expedycyi*, aby oneż w *Papier*, a co ieszcze lepiej w *Płótno* wołkowane obwiiali y obszywali.

§. XVI. Żaden Pakiet któryby więcej iak Funt ieden ważył, y który zmieścić się w Walizie lub onęż, y wniesy znajdujące się *Listy* nadpłucby mógł, na Poczte, konno idącą przyimowany bydź nie powinien.

EXPEDYCYA SZTAFFET.

§. I. **P**OSTYLION, Koń y Torba do Listów każdego czasu, czyli to w dzień, czyli w nocy, w gotowości zupełney bydź maia, aby gdy nadeydzie Sztaffeta iaka, nieodwłoczną swoią miała Expedycyą. A gdy iedna Sztaffeta odeydzie, natychmiast taż sama gotowość bydź powinna dla drugiey, któraby nadeysć mogła, zarówno dla nieodwłocznego odeśniania takowey drugiey Sztaffety.

§. II. Skoro tylko Sztaffeta na Stacyi stanie, powinien Pocztmistrz czyli Posthalter w obecności przywożącego onęż Postyliona, obeyrzeć Expedycyą, ieżeli nie iest zamoczona, y Pieczętka nienadłamana; powinien oraz Pocztmistrz lub Posthalter przeyrzeć *Cedule Godzin*, dla obaczenia czyli Postylion Jazdy swoiey nie spóźnił, to iest czyli onęż podług przepisanepo czasu wymiaru odbył.

§. III. Do expedyowania Sztaffety nie więcej iak ieden tylko Kwadrans czasu pozwala się, dla zapisania, co potrzeba w *Cedule Godzin* y wyprawienia Postyliona.

§. IV. Expedycyą takową, z którą Postylion ma odieżdżać, sam Pocztmistrz czyli Posthalter dobrze Torbę opatrzywszy, do Rąk iego oddać powinien, y wyraźnie onemuż opowiedzieć Stacyą do której ma onęż odwozić, iako y godzinę, na którą tamże ma stanąć. Po wyexpedyowaniu Sztaffety nieodwłocznie zapisze onęż Pocztmistrz czyli Posthalter w *Księgę Sztaffet* (to iest w *Protokół*, który na każdej Stacyi Pocztowey umyślnie do tego uformowany bydź ma) a Postylionowi, który też Sztaffetę przywoził da *Rewers*, że ją oddał, a takowy *Rewers* w następujący sposob pisany bydź ma.

Postylion N. N. przywiózł y oddał dziś o Godzinie N. Expedyowaną y wysłaną z Miejsca N. o godzinie N. Sztaffetę Datt &c.

§. V. Za powrotem Postyliona na Stacyą, powinien każdy oneyże Pocztmistrz lub Posthalter o takowy *Rewers* pytać się, y onże z tym większą pilnością chować, że w przypadku zdarzyć się mogącego iakowego niezczęścia, niedozoru lub omyłki, ten Pocztmistrz lub Posthalter, któryby rzeczonem *Rewerssem* przy nastąpić mogącey niespodzianey *Rewizyi Traktatu Pocztowego*, zachowania należytego Porządku, y pilności tak swoiey iako y Postyliona swego dowieść y okazać nie mógł, winą Złotych Dwunastu ukarany będzie. A inquantum przy *Expedycyi Sztaffety* iakowe ze strony Pocztmistrza lub Posthaltera dowiedzione byłoby niedbalstwo, takowy surowszey podle

podlegać będzie karze. Zarówno Pocztmistrz lub Posthalter któryby wzmiankowanego Rewersu Postylionowi dać wzbraniał się, nieochybnie wspomnioną winę Złotych Dwunastu na siebie ściągnie.

§. VI. Żadna Sztaffeta do *Poczty Ordynaryiney* lub do *Extra Poczty*, choćby też Sztaffeta razem z nią na Stacyi stanęła, przyłączona y expedyowana być nie powinna; lecz Sztaffetę zawsze osobnym Postylionem y koniem odysłać należy. Któryby zaś Pocztmistrz lub Posthalter tego nie zachował Przepisu, wedwoynaśób należące za takową łazdę Stacyi *Concernens*, za karę wypłacić będzie przymuszony.

§. VII. Obcey y nieznaney Osobie, żadna Expedycya przez Sztaffetę doszła, oddana być nie powinna, y nikomu wolno być niema, takową Expedycyą rewidować, ani oglądać.

§. VIII. Pocztmistrz lub Posthalter Mieysca tego, w którym ta Osoba, do której *Sztaffeta* jest adressowana, znajduje się, zaraz y nieodwłocznie bądź w dzień, bądź w nocy, teyże Osobie wspomnioną nadeszłą Expedycyą lub sam lub przez pewne ręce, oddać powinien, z dopraszaniem się Rewersu, iako też Sztaffeta exactè doszła, y Expedycya przez nią jest odebrana. A w przypadku, że o tey Osobie, do której adressowana jest Sztaffeta dowiedzieć się żadnym sposobem nie można, na ten czas Pocztmistrz lub Posthalter takową Expedycyą przez Sztaffetę nadeszłą, przez pierwszą *Ordynaryiną Poczte*, wraz z *Cedulą Godzin* y z zaświadczeniem na Piśmie doyscia oneyże, odesłać nazad powinien do tego Postamtu lub Stacyi, z kąd wspomniona Sztaffeta wysłana była.

§. IX. Jeżeliby na którym Postamencie czyli Stacyi, Sztaffetę iakową expedyować przyszło, każdy Pocztmistrz lub Posthalter, podług następujących Przepisów zachować się y miarkować powinien

1. Na każdym Pakiecie lub Liście Sztaffetą odchodzić mającym, potrzeba, aby *Adress*, to jest nazwiłko *Osoby*, y *Mieysce*, gdzie też Sztaffeta ma być oddana, wyraźnie wypisane były; A gdyby tego potrzeba wyciągała, wyrazić należy Trakt y naybliższy Mieysca owego, wiadomy y znany Postamt, lub Stacya Pocztowa.

2. Jak naysurowiey zakazuje się, aby żadna Sztaffeta inaczej nie była expedyowana, iak za poprzedzającym, całej od niey należytości w gotowych Pieniądzach wypłaceniem. Ta należytość na każdą Milę po Złotych Polskich brana y obrachowana być ma; a że często przytrafia się, że Oddawcy Sztaffet odległość nieznaomych Mieysc błędnie y niedokładnie oznaczają, zaczym w tym tylko przypadku Pocztmistrz lub Posthalter takową

Sztaffetę expedyuiący, procz należytości odznaczonych Mil, domagać się powinien dwóch lub więcej Czerwonych Złotych (proportionate do niepewney odległości) niby w Zaftaw dla zabezpieczenia sobie pewney opłaty. Na takowy zaś Zaftaw dać powinien Rewers w następuiącey Osnowie = Dnia

Miesiąca   Roku   oddać J. P. N. do
Postamt lub *Stacyi tutejszey* *Pakiet* lub *List* pod *Adressem* J. P. N. y *zapłacił* od *Expedycyi* *tey* *Sztaffety* *Złotych* *Polskich* Gr.

Za powrotem Paszportu, który się do tey Expedycyi przyłącza, uczyni się dokładne Obrachowanie y odda się Jemuż reszta, ieżeli iaka zostanie y pokaże się. Datt. &c.

3. Nazwisko Oddawcy Sztaffety, Adres Expedycyi, Pieniądze za expedyowanie oneyże wypłacone, Dzień y Godzinę o której taż Sztaffeta expedyowana była, wżysztko to Pocztmistrz lub Posthalter w *Protokół Sztaffetowy* exactè zakonnotować powinien.

4. Procz. należytości za wyślanie Sztaffety, powinien każdy Postamt lub Stacya Pocztowa oneż expedyuiąca domagać się podług dawnego zwyczaju, purè za samę Expedycyą oneyże Złotych Pol: 6. a te z każdą Stacyą całego Traktu przez który takowa Sztaffeta odsyłana będzie, należące respective *Concernens* przyzwocie obrachowane bydź powinno.

5. Z Kancellaryi *Directorii Generalis Poczty* wydawane będą *Paszporty* do expedyowania Sztaffet drukowane, z których kilka na każdym Postamcie y Stacyi zawżse w gotowości bydź powinny, a na takowym *Paszporcie* spatia próżne przy expedyowaniu kaźdey Sztaffety z wyrażeniem Adresu, Dnia, Miesiąca y Roku, zapisane bydź powinny, oraz Pieczęć Mieyscowa na nich przyłożona bydź ma.

6. Za Granicę Kraiową Ordynowana Sztaffeta do naybliższego Zagranicznego Postamt, a ieżeli expedyuiący tę Sztaffetę Postamt Polki, żadney Zagranicznej niema Korrespondencyi, tedy do Postamt Pogranicznego Kraiowego tego Traktu, którym Sztaffeta iść ma, zarekomendowana do dalzey oneyże Expedycyi bydź powinna.

7. Jeżeliby kiedy na której z mniey znacznych Stacyi Sztaffetę iakową expedyować zdarzyło się, tedy Pocztmistrz lub Posthalter Mieysca tego do naybliższego Postamt adresować oneż powinien, z doniesieniem oraz, wiele za tę Sztaffetę zapłacono, lub iakowe iest zabezpieczenie względem niedopłaconey od niey należytości.

§. X. Nakoniec do expedyowania y wysłania Sztaffety z Mieysca samego, nie więcey, iak tylko Pułgodziny czasu pozwala się.

O KURYERACH.

§. I. **N**A Traktach Wielkich, któremi Kuryerowie przejeżdżają, na każdej Stacyi y każdego czasu, dwa z najlepszych koni, zawsze w gotowości być powinny, aby Kuryer, któryby się trafił, bez zwłoki natychmiast mógł być daley odesłany.

§. II. Względem Jazdy Kuryerów tyle co y Sztaffecie czasu, to jest więcey Godzinę iedną na Milę, pozwala się. Jeżeliby który Kuryer w tym przepisanym czasie od iedney do drugiey Stacyi przystawionym nie był, takowy Kuryer w tym przypadku *ad Directorium Generale Poczty* nadgłosić się, y o powrócenie Jemu zapłaconych Poczcie Pieniędzy domagać się może. A toli żadne skargi y zażalenia wysłuchane nie będą, jeżeli Kuryer przez nadzwyczajne konia naglenie, lub przez zbyteczne onegoż Ekwipażem obladowanie, albo na ostatek przez złe z dodanym sobie Postylionem obeyscie się, sam swego opóźnienia był przyczyną.

§. III. Jeżeliby który Kuryer ważył się gwałty iakowe w Domu Poczto-
wym czynić lub iakowe nieprzyzwoitości popełniać, wolno być ma Pocz-
tmistrzowi lub Posthalterowi Mieysca tego, zabezpieczając Osobę własną, lub
Maiątek y Ludzi swoich, z ostrożnością iednakowo bronić się. W żadnym
zaś Przypadku wolno nie będzie Kuryera areztować, lub też Onegoż w ia-
kikolwiek to bądź sposób od dalszey Jego wstrzymywać Podróży. A gdy się ia-
kowy zdarzy przypadek, powinien Pocztmistrz lub Posthalter ze wszystkie-
mi okolicznościami y które tylko być mogą dowodami, *Directorio Generali
Poczty* nieodwlocznie raportować.

§. IV. Jeżeli Kuryer wozkiem iedzie, płacić powinien podług dawney
Taxy od konia iednego na Milę Złt. dwa Gr. piętnaście, a od Wózka Złt.
ieden Gr. Piętnaście na każdej Stacyi. A jeżeliby konno iechał, tedy od
tąd tak w *Koronie* iako y w *Wielkim Xięstwie Litewskim* (stosując się w tey mie-
rze do zwykley w innych Kraiach *Taxy*) każdy Kuryer od konia iednego
Złt. trzy na Milę płacić obawiazany będzie.

§. V. Zaleca się iak nayszczegulniey wszystkim Pocztmistrzom y Posthal-
terom, aby się z Kuryerami, iako z Ludźmi, którym wielkiey Wagi Expedy-
cye powierzane bywają, ostrożnie, z ludzkością y z chęcią przyślużenia się
zawsze obchodzili, oraz iak nayuściłniey y naygorliwiey o przyśpieżenie ich
Jazdy y bezpieczeństwo onych w Podróży starali się.

§. VI. Zaden Kuryer bez Postyliona expedyowany być niepowinien,
choć pod Pretextem obstalowania konia dla iadącego za nim Pana, iednako-
woż dwom Kuryeróm wraz z sobą iadącym wystarczyć ieden Postylion powinien.

O EXTRA - - POCZTACH.

§. I. **D**LA wygody y Expedyowania *Extra Poczt* dostarczająca na każdej Stacyi Pocztowej liczba koni bydź powinna, w zupełney zawsze gotowości. Jakowa zaś liczba koni na każdym respective Trakcie utrzymana bydź ma, zachowuje sobie *Directorium Generale Poczt* podług potrzeby y wymiarkowania, więkzey lub mnieyszey liczby, w tey mierze rozporządzenie.

§. II. W Przypadku, że na którey Stacyi konie do odwożenia *Extra Poczt* destynowane, wszystkie wysłaneby były, a tym czasem przybyły świeżo Pafazier *Extra Pocztą* iadący, potrzebowałby koni, a czekaćby nie mógł powrotu wysłanych, powinien Pocztmistrz lub Posthalter Mieysca tego, starać się mieć zamówione, lub w tym samym Mieyscu, lub w bliskiey Okolicy konie, któreby potrzebie takowey, w każdym czasie dostarczać mogły. Z tym wszystkim ieżeli po mimo wszelkiego starania, Pocztmistrz lub Posthalter dla iakowych przeszkód, koni żadnym sposobem dostaćby nie mógł, nie powinien za to bydź w odpowiedzi: a Podróżny w takowym razie zechce użyć cierpliwości y bez czynienia hałasu oczekiwać powrotu koni, y potrzebnego do wytnienia onym czasu pozwolić.

§. III. Jeżeli dla wygotowania koni do *Extra Poczt* na Stacyach, wysłany będzie wprzód *Lauf-Cettel*, nie dłużej nad wyznaczony do przybycia *Extra Poczt* czas, iak Godzin sześć Pocztmistrz lub Posthalter obowiązany będzie trzymać żadaną liczbę koni. Podróżny zaś, który na przerzeczony a przez siebie wyznaczony czas nie ziedzie, za każde dwie spóźnione Godziny po Złt. dwa od każdego konia zapłacić powinien.

§. IV. Jeżeliby kto więcey koni, iak zwyczajnie na Trakcie znaleźć się powinno, potrzebował, wysłany przodem czyli to przez *Ordynaryingą Pocztę* czyli przez Sztaffetę *Lauf-Cettel*, bydź powinien, z wyrażeniem kiedy Podróżny z Mieysca wyiechać postanowił, y czyli gdzie w Podroży zatrzymawać się zamysła: to zaś obwieszczenie tym końcem uczynione bydź powinno, aby każda Stacya wymiarkować mogła czas, kiedy przybycia na nią *Extra Poczt* spodziewać się ma.

§. V. Co się tycze koni, w iakiey liczbie do Pojazdu zaprzęgane bydź mają, miarkować się w tey mierze należy, podług gatunku Pojazdów cięższych lub lekzych, obładowania onych, y liczby Osob w nich, lub na nich pomieszczonych; tudzież podług Dróg, lepszey lub gorszey. Zapobiegając jednak zdarzającym się często otkótniom, ustanawia *Directorium Generale Poczt* następujące Przepisy, podług których wszyscy Pocztmistrze y Posthalterowie, co do zakładania potrzebnych do Powozów koni, rządzić się mają. Do każdego Powozu, na którym lub w którym dwie tylko siedzą Osoby, z ty-

Iu lub z przodu Kufer lub Tłomok znajduie się, naymniey koni trzy; do Powozu, w którym trzy lub cztery siedzą Ofoby, przy niezbyt obładowanym Ekwipażu, koni cztery, do ciężkiego Powozu na przodzie y tyle obładowanego, ze czterema Ofobami, koni pięć; do Pojazdu zaś wielkiego y ciężkiego z pięcią lub sześcią Ofobami, koni sześć zakładać powinni. Nad tę zaś liczbę żaden Pocztmistrz lub Posthalter zaprzęgać koni więcej nie iest obowiązany; a te, podług wyżej wyrażonego ustanowienia, każdy Pafsazier lub Podróżny opłacać ma. Do dwóch aż do pięciu koni ieden Postyilion, do sześciu zaś, dwóch Postyilionów dawać należy. Każdemu z ofobna Postyilionowi zwyczajnego *Tryngieltu* od Stacyi caley po Złotyeh dwa naznacza się; Pocztmistrzowi lub Posthalterowi zaś od każdego konia na iedną milę Złotyeh dwa, od każdego zaś Powozu *Szmirgieltu* groszy Piętnaście, Podróżni na każdej Stacyi *anticipativè* płacić powinni. W Warszawie ustanowionemu *Wagen-Magstrowi* od każdego Powozu w podróż wychodzącego Złoty ieden opłacać będzie należało, aby iak powizechny po większych Miastach iest zwyczaj Powozy y Ekwipaż należycie obeyrzał, potrzebną liczbę koni *proportionatè* wyznaczył y iak naylepiey Wyieżdżającym usługuiąc, o regularne zapłacenie należytości dla Posthalterów starał się.

§. VI. Na Rusi, Wołyniu, Podolu, Ukrainie, y w Litwie za Grodnem konie do Extra Poczty użyte dawną Taxą każdy po groszy Piędziesiąt na milę opłacane bydź mają.

§. VII. Jeżeli odieżdżać mający Podróżny więcej iak dwie godziny nad wyznaczony do odjazdu Czas obśtalowane konie miałby przetrzymać, tedy za każdą godzinę *Quantum* od iedney Mili należące, zapłacić będzie obowiązany. Gdyby zaś trafić się miało, że konie obśtalowane więcej iak trzy godziny czekały, nie powinien Pocztmistrz zwłaczającego wyjazd swój Pafsaziera prędzey odsyłać, dopokąd konie świeżego nie ziedzą Obroku.

§. VIII. Każdy Podróżny nieinaczey iak prostym y zwyczajnym Traktem Pocztowym do ulokowanej na nim Stacyi iechać powinien, bynaymniey koni Pocztowych nie przytrzymuiąc przeieżdżaniem się po Mieście, z iezdżaniem z Traktu Pocztowego dla oddawania Wizyt, lub też niepotrzebnym stawaniem przed Karczmami y przydługim w nich bawieniem się. Niema bydź wolno żadnemu Służącemu iadącego Poczta Pofsaziera, choćby y na rozkaz Pana swego, czyli to Postyiliona, bić, czyli też konie Pocztowe zaciąć. Co gdyby się stać miało, niechay to Podróżnego nie zadziwia, iezeli Postyilion zbyt przynaglony wywróci albo ochraniając siebie lub konie, bronieć się będzie, albo też konie z Powozu wyprzagliwszy nazad do Domu powróci się. Jeżeli zaś z przyczyny Postyiliona iakowe niezczęście przytrafićby się miało, na ten czas oskarżony, gdy się winnym bydź pokaże, surowo karany będzie. Zarówno gdy kto z Podróżnych na konie uskarżać się słuszną miałby przyczynę, tedy za uskarżeniem się oto *ad Directorium Generale* na Pocztmistrza lub Posthaltera, każdy sprawiedliwość pozyska.

§. IX. Jeżeliby między Podróżnym a Pocztmistrzem lub Posthalterem wszcząć się miała kłótnia o wielość mil, lub liczbę koni, w takowym przypadku nie powinien Pocztmistrz lub Posthalter Pasażiera od dalszey Jego wstrzymywać podróży: lecz też *à contra* Podróżny nie prędzey ma bydź ze Stacyi expedyowany dopokąd żadaną Należytość zupełną, od *Extra Poczty* nie opłaci; A gdyby się czuł bydź w czymkolwiek ukrzywdzonym, tedy dla doycia swoiey Satysfakcyi ma bydź mu dany od Pocztmistrza lub Posthaltera Mieysca tego Rewers, któryby pro Documento Onemuż mógł służyć, dla przerzeczonego dochodzenia swey Satysfakcyi *coram Directorio Generali Pocht.*

§. X. Żaden Pocztmistrz ani Posthalter obowiązany bydź niema, odsyłać Podróżnych pobocznemi Drogami extra Traktu Pocztoowego; w tym jednak przypadku gdy Pasażier *Extra Pochtą* na Stacyą przybędzie, a to Mieysce do którego iedzie dwie a naywięcey trzy mile od Stacyi iest oddalone, tamże odeślanym bydź może.

§. XI. Jeżeli dwie *Extra Poczty* razem na Stacyi którey ziechaćby się miały, na ten czas ta, która pierwey przed Dom Pocztowy zaiechała, pierwey także bez względu na Osoby expedyowana bydź powinna (Co y o Kuryerach rozumieć się ma) atoli gdyby Kuryer razem, lub późniey nawet od *Extra Poczty* stanął, Kuryer zawsze w Expedycyi pierwszeństwo mieć powinien.

§. XII. Co się tycze czasu, w którym *Extra Poczta*, Stacyą swoią uiechać powinna, idąc za powszechnym y w innych Kraiach Zwyczajem, *Directorium Generale Pocht* następujące postanawia Reguły. Jako to przy zwyczajney ani zbyt zepsutey ani zbyt górzystey Drodze, na Mil dwie, Godzin dwie y puł, na Mil trzy, Godzin cztery, na mil cztery, Godzin pięć Procz zaś tych ustanowionych Godzin, gdy Stacya dłuższa nad mil trzy, powinni Pasażierowie, potrzebney dla wytchnienia czas dla koni, Postylionom pozwolić. Jeżeliby zaś kto śpieszniey y zwyczajem Kuryerów iechać chciał, sama słuszność wyciąga, aby ustanowioną dla Kuryerów *Taxą*, Podróż swoią opłacał.

§. XIII. Chociaż Pasażierowie przyiechawszy dobrą Drogą na Stacyą, a daley gorszą lub zepsutą lub górzystą Drogą iechać mający, pozwalac muszą aby Pocztmistrzowie lub Posthalterowie większą liczbę koni doprzęgali, wszelako iednak wszystkim Pocztmistrzom y Posthalterom iak naysurowiey zakazuie się, aby pod fałszywym zley drogi pretextem, nie przymuszali Podróżnych do opłacania więcey, nad potrzebę koni; a któryby Pocztmistrz lub Posthalter, do więkzey w tey mierze Pasażiera przyprawadzał expensy, Winą Złotyeh Trzydziestu za każdego, konia którego Pasażier poniewolnie y bez potrzeby opłacać musiał, ukarany będzie.

§. XIV. Każdy Pocztmistrz lub Posthalter, o to naybardziej starać się powinien, aby Podróżnemu należycie y iak nayspieszniey usłużył, aby Izba w Domu Pocztowym do którey Podróżni wyśiadają, czyta y porządna była, aby nakoniec każdemu Pafsazierowi (iakieykolwiek Kondycyi) ile możności czynił wygodę, zawsze iak naygrzeczniey y po ludzku z nim obchodził się. Jeżeliby zaś który Podróżny winnych Stacyi lub Pocztamtowi Królewskiemu nie okazywał względów, powinien natychmiast Pocztmistrz lub Posthalter Mieysca tego, rzetelny otym y Sumnienny *Directorio Generali Poczt* uczynić *Raport*, we wszystkim iednak, podług wyrażonych w Uniwersale Naiasń Króla JMci P. N. M. Przepisów, Każdy Pocztmistrz lub Posthalter względem Podróżnych miarkować się ma.

§. XV. Każdy Pocztmistrz lub Posthalter na Stacyi swóiey, Nazwisko każdego Pafsaziera, Dzień y czas którego przejeżdżał, liczbę zapłaconych koni w *Protokół* troskliwie zakonnotować y *Extrakt* Onegóz, każdy Punkt z osobną wyraźnie y dokładnie opisawszy, na końcu każdego Kwartału *Directorio Generali* odsyłać powinien.

§. XVI. W przypadku gdy Pafsazier *Extra Pocztą* na Stacyą przybyły, w dalszą Podróż najętemi od Mieszczan, Furmanów, lub Żydów końmi daley chciał iechać, obowiązany będzie każdy Właściciel najętych koni, Pocztmistrzowi lub Posthalterowi Mieysca tego, zapłacić od każdego konia po groszy dwanaście.

§. XVII. Jeżeliby Koń do *Extra Poczty* zaprzężony, przez zbyteczne naglenie padł y na Mieyscu został, obowiązany bydz ma każdy Podróżny (co y o Kuryerach rozumieć się powinno) zapłacić za takowego straconego konia Złt. Pol. Dziewiędziesiąt. Rozumieć się zaś powinno, iż Pocztmistrze y Posthalterowie zdatne konie, Każdy naymniey Złotych Dziewiędziesiąt wartujący trzymać y dawać *Pocztą* iadącym Pafsazierom powinni.

§. XVIII. Na koniec zapobiegając bardzo zagęszczonym Bezprawiom, *Directorium Generale Poczt* z wyraźney Nayiasń, Króla JMci P. N. M. woli iak nayśurowiey przykazuje wszystkim Pocztmistrzom y Posthalterom, aby żadnego iakieykolwiek bądź Kondycyi Podróżnego na kredyt, to jest bez poprzedzającego podług opisaney *Taxy* należytości oplacenia, nie expedyowali.

§. XIX. Referując się także do wyżey wyrażoného Rozkazu Nayi: Pana zakazuje surowo *Directorium Generale Poczt* wszystkim Pocztmistrzom y Posthalterom, aby Dziedzicom y Possessorom Dóbr, w których Stacye są ustanowione, żadnego czyli to od *Ordynaryiny* albo *Extra Poczty*, czyli iakieykolwiek *Pocztowej Obwienicy*, nie oplacali Podatku; szczegulnie tylko za konie gdyby iakiedla *Poczty Dwór* nymował, albo od arendawanych gruntów, Pask, podług umowy lub Kontraktu zawartego, co słuszność sama wyciąga. Którzyby zaś Pocztmistrz lub Posthalter, o takowych od Dziedziców lub Possesso-

rów Pretensjach, a Prerogatywom y Interessom Królewskim przeciwnych, *Direktorio Generali* nie doniół, lub pod takowe uciążliwe Kondycye poddał się, nieuchybnie z Funkcyi złożony, a Stacya natychmiał z tego Mieysca na inne przeniesiona będzie.

O niektórych Ogólnych Obowiązках Pocztmistrzów, y
Posthalterów, tudzież o Powinnościach Pifarzów
Pocztowych, y Postylionów.

§. I. **W** POPRZEDZAJĄCYCHtey Instrukcyi Punktach postanowiło się, aby wszystkie *Extra Poczty, Kuryerowie y Sztaffety, w Protokóły* do tego sporządzone, na każdej Stacyi iaknaydokładniey zapisywane były; podług tych więc *Protokółów Rachunki Kwartalne* układane być mają; y tak od każdego konia do *Extra Poczty* użytego po groszy sześć na milę, od konia Kuryerowi danego po Groszy   na Milę, od Sztaffęty po Groszy   na Milę, *Kasie Generalney* obrachować, y po skończonym każdym Kwartale w gotowiznie odsyłać, wszystkich Pocztmistrzów y Posthalterów ma być obowiązkiem.

§. II. Rachunki *Poczt Ordynaryjnych* układane być mają podług osobnego *Protokółu Kart Pocztowych* (które od iedney do drugiey Stacyi przesyłane bywają) y podług Tabelli na ten koniec umyślnie sporządzoney.

§. III. Dla roztrząśnienia y zweryfikownia takowych Rachunków, Pocztmistrze y Posthalterowie odsyłać mają *Direktorio Generali Poczt*, po skończonym każdym Roku *Protokół Oryginalny Całoroczny*, wszystkich odebranych y wyexpedyowanych Listów.

§. IV. Dla Obrachowania przychodzących Listów powinni Pocztmistrze y Posthalterowie przesyłane ztemiż Listami Karty troskliwie zbierać y konferwować, a przy zdarzyć się mogącey odmianie względem *Taxy Porto Listowego*, rzeczony Karty, po skończonym każdym Kwartale (za rozkazem nato wydanym) odsyłać.

§. V. Pakiety lub Listy któreby z Postamtu lub Stacyi którekolwiek odebrane nie były, z przyczyny że ten, do którego są adresowane albo był nie znany, albo też ónych wykupić nie chciał, na to z kąd przyszły mieysce (odtrąciwszy wyrażone na karcie za takowe *Expedycye Porto*) retrò odesłane być powinny, z wyrażeniem przyczyn, dla których nazad się odsyłaia, w następujący sposób.

Retrò

Retrò pro groszy ponieważ o tej Osobie do której Adres, do
wiedzieć się tu nie można, albo już tu nie przytomna.

Vel Retrò pro groszy ponieważ tego Pakietu lub Listu wy-
kupić nie chciano.

We wszystkich takowych przypadkach, skoro tylko Expedycya iakowa
daley odesłana lub odebrana niebyłaby, na Mieysce, z którego wysłana by-
ła, wrócić się powinna.

§. VI. Wszystkie iednak Romanentowe Pakiety lub Listy, troskliwie cho-
wać należy, a takowych porządną Specyfikacją iedną przed Domem Poczt-
owym wywieszać, a drugą na końcu Kwartału, *Directorio Generali Poczt* odsy-
łać potrzeba.

§. VII. Urządzenie *Pisarzów Pocztowych* Pocztmistrzom y Posthalterom
jest pozwolone, z kondycją aby Ludzi wiernych, trzeźwych y dobrze zna-
nych dobierali, którzy to przed temiż Pocztmistrzami lub Posthalterami
Przysięgę podług Roty do tej Instrukcyi przyłączoney wykonać obowiązani
będą.

§. VIII. Za Postylionów Ludzi trzeźwych, zdrowych y pewnych, Poczt-
mistrze lub Posthalterowie przyjmować mają. Sztaffety zaś y *Ordynaryjne Poczt*
osiadłym y dobrze zaufanym Postylionom tylko powierzać mają. A kiedy
Postylion przysięgać będzie (także podług przepisaney Roty) na ten czas
wszystkich przytomnych Jego Kollegów do przyśłuchania się takawey Przy-
siędze, przywołać, w przód zaś Istotę y Ważność Przysięgi, wypełniającemu
onęz dokładnie przedłożyć należy.

§. IX. Lubo każdy Pocztmistrz czyli Posthalter zaręczać y odpowiadać
za swoich Subalternów y za Postylionów powinien, iednak takowy Subal-
tern Pisarz lub Postylion w żadney względem Pryncypała swego zostawać nie
mają podległości, któraby Rządowi, pożytkowi y Interesom Pocztowym
sprzeciwiać się mogła: y nie tylko że Im wolno byź ma w przypadku iak-
owego siebie pokrzywdzenia, zanieść w tej mierze *ad Directorium Generale
Poczt* zażalenie, ale y owszem nieuchybney podpadną karze, gdyby wiedząc
o rozmysłney Pryncypała swego, w sprawowaniu Funkcyi opieczętości, lub
o iakowych dziejących się Bezprawiach y oczywistym oszukiwaniu, wczes-
nie o tym *Directorio Generali Poczt* nie oznaymili.

§. X. Pocztmistrze lub Posthalterowie y o to starać się powinni aby Po-
stylionowie Ich dobrze trąbić umieli, y ile razy przez Miasto lub Wieś iaką
który przejeżdża, czy to w Dzień czy w Nocy, odzywać się powinien, aby
Ludzie którzy go słyszają, o zley drodze lub o iakowey niebezpieczney prze-
prawie przestrzegać Jegoż mogli.

§ XI. Wszystkim zaś ogólnie Offycyalistom Pocztowym tudzież Postyliom iak naysurowiey zakazuje się, aby zabronionych Towarów przewozić, y do Kraiu wprowadzać y aby żadnych na Komorach Celnych defraudacyi czynić nie wazyli się.

§ XII. Zaden Postyliou *Pocztę Ordynaryną* lub *Sztaffetę* wiozący, Pakami do Poczty nie należącemi obciążać się, lub kogożkolwiek na swóy Wózek albo Sanki zabierać niepowinien.

§ XIII. Zakazuje się także wszystkim Pocztmistrzom y Posthalterom, aby żadnego Passażiera iadącą *Ordynaryną Pocztą*, iednego ieszcze do Wózka Postyliouowego przyprzegając Konia, nie odsyłali, bez wyraźnego na to à *Direktorio Generali Poczt* zezwolenia y rozkazu.

§ XIV. Wszelkie Extraordynaryne Przypadki, któreby iakową do Kurfu Poczty lub oneyże bezpieczeństwa mieć mogły influencyą, iako to Rabunki na Trakcie, zbliżanie się Woytk obcych &c. natychmiast *Direktorio Generali Poczt* Raportem oznaymione być powinny.

§ XV. Jeżeli dla przytrzymania Zbiega lub Złoczyńcy iakowego *Areszt* (to iest List rekwirujący schwytnie takowego) *Extra Pocztą* lub *Sztaffetą* był przesyłany, obowiązany będzie każdy Pocztmistrz lub Posthalter takowy List areztujący, zaraz po odebraniu onegoż, czyli to w dzień czyli w nocy, Zwierzchności Mieyscowey okazać, o zaświadczenie, iako tenże List iest pokazany, dopraszać się; takowe zaś zaświadczenie na Liście areztującym wypisawszy, List tenże natychmiast daley odsyłać. Wszelako niema być wolno nikomu takowe Listy areztujące, lub inne iakiekolwiek Okólne (*Pocztę Ordynaryną* wstrzymywać mogące) przez tęż *Pocztę Ordynaryną* bez wiadomości *Direktorii Generalis Poczt* odsyłać. Jeżeliby zaś List takowego gatunku umyślną *Sztaffetą* kto chciał expedyować, powinien na fundamencie wyżey wyrażonych Przepisów, takowe Quantum iakie od tey *Expedycyi* aż do nayostatniejszego Mieysca, dokąd ma dążyć *Sztaffeta*, należy się, wgotowiźnie złożyć.

§ XVI. Będzie każdego Pocztmistrza y Posthaltera obowiązkiem, wyznaczonego à *Direktorio Generali Offycyalistę* do *Rewizyi Traktów Pocztowych*, raz w Rok czterema końmi, tam y na odwrót, od Stacyi do Stacyi bez opłaty odsyłać.

§ XVII. Któryby Pocztmistrz lub Posthalter w Usługach Króla Jmci Poczty zostający, alienować się chciał, odmowiona Onemuż nie będzie *Dymissya*, aby tylko na pół Roku w przód *Direktorium Generale Poczt* o tym obwieścić, y Rachunki porządnie ułożone, y Pieniądze do Kasy Poczto-wey należące, bez zawodu y exactè oddać. Wzajemnie *Direktorium Generale Poczt* przyrzeka każdemu Pocztmistrzowi lub Posthalterowi, który gorliwie y z pilnością powierzoną sobie Funkcyą sprawować będzie, szczegulniey

zaś Takowemu, któryby wszystkim Artykułom niniejszey Instrukcyi zado-
 syc czynić starał się, przy zdarzającym, lepszego iakiego pomieszczenia, Wa-
 kanfie, tego promowować, z preferencyą Obcych, choćby też y najlepiey
 zarekomendowanych. Zapewnia oraz *Directorium Generale Poczt*, że za-
 dna na Traktach lub w ustanowionych Stacyach Pocztowych odmiana, która
 by Pocztmistrzom lub Posthalterom iakowy uszczerbek przynieść mogła bez
 nagley y konieczney potrzeby, przedsięwzięta nie będzie. Ile razy zaś
 trafićby się miało Pocztmistrza lub Posthaltera którego przemienić, lub z słu-
 żby oddalić, oświadcza *Directorium Generale Poczt* Kwartałem iednym w przed-
 otym Takowego obwieścić. Chyba żeby oczywiście dowiedzione przenie-
 wienie się, wyciągało nie odwłocznego z służby wyrugowania.

Na koniec zaleca y przykazuje *Directorium Generale Poczt* wszystkim usta-
 nowionym Offycyalistom dopełnienie iak nayzupełnieysze niniejszey Instrukcyi
 y wszystkich w niey wyrażonych Artykułów, zachowując sobie w każdym
 czasie Moc y Władzę odmienienia onych, lub przydania innych z powodu
 okoliczności wyniknąć mogących.

w Warszawie Dnia 1. Lipca 1777.

JEGO KROLEWSKIEY MOSCI DIRECTORIUM GENERALE
 POCZT KORONNYCH y LITEWSKICH.

ROTA PRZYSIĘGI

DLA

POCZTMISTRZOW, POSTHALTEROW, Y PISARZOW

POCZTOWYCH.

JA N. N. przyśięgam Panu Bogu Wszemogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu, iż na powierzoney mi Funkcyi (Pocztmistrza) (Posthaltera) (Pifarza) każdego czaſu wiernie, pilnie y trzeźwo ſprawować ſię będę: o poſpieszenie *Ordynaryjnych y Extra Poczt*, tudzież Kuryerów y Sztaffet tak w Dzień iako y w Nocy bez przykrzenia ſobie, iak nayuſilniey ſtarac ſię będę, czas którego Poczt y przychodzą y odchodzą rzetelnie notować, iako też Protokół y Karty porządnie y dokładnie układać y zapisywać będę. Z należą- cych Kaſie Jego Królewſkiej Mci Pocztowej Pieniędzy, rzetelnie kalkulować ſię, powierzone mi Pakiety, Liſty y iakiegokolwiek bądź gatunku Expedycye, troſkliwie chować, y dalszą onym promocyą dawać będę. *Directorio Generali Poczt* y od niego wſzytkim Przełożonym Oſobom winne pełnić będę poſłuſzeńſtwo. Daną mi Instrukcyą, w pilney y nieuſtanney zawſze mieć będę pamięci. Jeżeli co dobrego y pożytkowi Interęsów J. K. Mci Pocztowych ſzkodliwego poſtrzęgę, donieść o tym wczęſnie *Directorio Generali Poczt*, nie zamieſzkam, y we wſzytkich okolicznoſciach iako wierny Nayiaſnieyſzego Króla Jmci Pana Młto. Poddany y poczcziwy Officyaliſta Pocztowy, ſprawować ſię będę. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewin na Męka Jego.

ROTA PRZYSIĘGI

DLA

POSTYLIONOW.

JA N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż powinności Służby moiey Postyliońskiej, wiernie, pilnie, y trzeźwo, tak w Dzień iako y w nocy zochotą dopełniać będę. Oddane mi Walizy, Pakiety y Listy troskliwie strzedź będę: w drodze nigdy ich nie odstąpię, żadnego Pakietu lub Listu ani sam otwierać nie będę ani komużkolwiek bądź otwierać niedozwolę; Jazdę moią w przepisanym czasie odbyć, starać się będę. Przełożonemu memu (Pocztmistrzowi) (Posthalterowi) winne posłuszeństwo y powolność w służeniu okazywać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Jego.

ROTA PRZYSIĘGI

DLA

BRIEFTREGERA.

JA N. przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż obowiązkom służby moiey wiernie, pilnie, y trzeźwo tak w Dzień iak y w Nocy, bez przykrzenia sobie dopełniać będę: Powierzone mi Pakiety y Listy troskliwie strzedź będę: nieznaioney Osobie oneż oddawać nie będę, nie więcej od tychże Pakietów y Listów tylko tyle ile mi Pocztaamt przepisał domagać się nie będę; Zebrane Pieniądze rzetelnie oddawać, a Przełożonym moim Officyalistom J. K. Mci Pocztowym winne posłuszeństwo y powolność okazywać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż y niewinna Męka Jego.

Faint handwritten text, possibly a signature or date, located on the right edge of the page.

